

Novine u nadzoru koncentracija poduzetnika nakon pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji

Dr. sc. Vlatka Butorac Malnar, Pravni
fakultet Sveučilišta u Rijeci

Sustav nadzora koncentracija

- Svako spajanje kojim dva ili više poduzetnika do tog trenutka pravno i ekonomski samostalnih, dolaze pod zajedničku kontrolu.
- Preispitivanje moćnog učinaka koncentracije na tržišno natjecanje.
- To je omogućeno sistemom tzv. **Prenotifikacije – prethodne prijave**
- Sudionici koncentracija obvezni su prijaviti nadležnom tijelu svoju NAMJERU provođenja koncentraciju
- **Koje će tijelo biti nadležno: Komisija i/ili Agencija? Koje obveze nastaju iz članstva?**

Nadležnost Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja

1. ukupan godišnji konsolidirani prihod svih poduzetnika sudionika koncentracije svjetskom tržištu = 1 milijarda Kn
+ najmanje jedan sudionik koncentracije ima sjedište i/ili podružnicu u RH
2. ukupan prihod svakog od najmanje dva sudionika koncentracije, u Republici Hrvatskoj = najmanje 100.000.000 Kn

u financijskoj godini koja je prethodila koncentraciji.

Do članstva nema raspodjele nadležnosti sa Komisijom niti obvezne suradnje

Novine

- Izravna primjena Uredbe 139/2004
  - Nadležnost
  - Obveza suradnje sa Komisijom i DČ u okviru Europske mreže tijela za zaštitu tržišnog natjecanja
  - Pomaganje u provođenju inspekcijskih pretraga prema nac. pravu
    - Prijedlog ZZTN Agencija ima obvezu ishodovati nalog Visokog upravnog suda RH pri svim nenajavljenim pretragama

Kriterij podjele nadležnosti u EU

- EU: Nadležnost u sferi kontrole koncentracija je definirana Uredbom 139/2004 o kontroli koncentracija između poduzetnika
- Nadležnost između Komisije i država članica strogo je podijeljena
- Komisija ima isključivu nadležnost primjene Uredbe 139/2004
- DČ uvijek primjenjuju svoje nacionalno pravo

Nadležnost Komisije

Koncentracije od značaja za cijelu Zajednicu

Ukupan prihod:

- svih predmetnih poduzetnika u cijelom svijetu=
↑ 5.000 milijuna €;
- +
• svakog od najmanje dvaju predmetnih
poduzetnika unutar Zajednice = ↑ 250 milijuna €.

Izuzetak: svaki od predmetnih poduzetnika više od 2/3 svojega prihoda u Zajednici ostvare u istoj državi članici. (nema dimenzije Zajednice).

Koncentracija koja ne zadovoljava navedene pragove ipak IMA dimeziju Zajednice ako ukupan prihod:

- svih predmetnih poduzetnika u cijelom svijetu =
↑ 2.500 milijuna €;
- svih predmetnih poduzetnika u svakoj od najmanje 3 DČ = ↑ 100 milijuna €;
- svakog od najmanje 2 predmetnih poduzetnika u svakoj od najmanje 3 DČ ↑ 25 milijuna €; i
- svakog od najmanje 2 predmetnih poduzetnika unutar Zajednice ↑ 100 milijuna €.

ine svojega prihoda u Zajednici ostvare u istoj državi članici.

Prednosti:

- “one stop shop” odnosno pružanje usluga na jednom mjestu
- Poboljšava administrativnu efikasnost, smanjuje troškove, donosi pravnu sigurnost

Nadležnost država članica

- Koncentracije koje nisu od značaja za cijelu Zajednicu, u pravilu su u nadležnosti Država članica i ocjenjuju se sukladno njihovim nacionalnim propisima
- Gotovo svi nacionalni propisi također predviđaju obvezu prijave koncentracije ispunjenjem pragova ukupnog prihoda poduzetnika obuhvaćenih koncentracijom
- Odredbe ZZTN o obvezi prijave Agenciji ostaju iste

Česti slučajevi:

- Koncentracije koje nisu od značaja za cijelu Zajednicu, mogu spadati u nadležnost većeg broja nacionalnih sustava kontrole koncentracija
  - Problem: Više prijava iste transakcije, povećana pravna nesigurnost, povećani troškovi, mogućnost da istovjetni postupci rezultiraju proturječnim ocjenama, postupovne razlike između nacionalnih zakonodavstava...
- Koncentracije od značaja za cijelu Zajednicu, svejedno mogu bitno ugrožavati tržišno natjecanje u pojedinoj državi članici
  - Problem: ocjenu koncentracije nužno ne provodi najprikladnije tijelo

Korektivni mehanizam: Sustav upućivanja

- **KOMISIJA → DČ** (velike transakcije s lokaliziranim učinkom)
  - Komisija ima mogućnost koncentraciju koja je od značaja za cijelu Zajednicu, uputiti jednoj ili više država članica na ocjenjivanje prema njihovom nacionalnom zakonodavstvu
- **DČ → KOMISIJA** (manje koncentracije s prekograničnim učinkom)
  - Države članice imaju mogućnost uputiti koncentraciju koja NIJE od značaja za cijelu Zajednicu, Komisiji na ocjenjivanje prema propisima EU
- Slučaj se može uputiti u cijelosti ili djelomično

Vodeći principi korektivnog mehanizma

- Nadležnost najprikladnijeg tijela
- One-stop-shop – pružanje usluga na jednom mjestu
- Pravna sigurnost

Tko pokreće upućivanje?

- Prije prijave koncentracije
  - Sudionici koncentracije
- Poslije prijave koncentracije
  - Države članice (na vlastitu inicijativu ili po pozivu Komisije)

Mogući scenariji

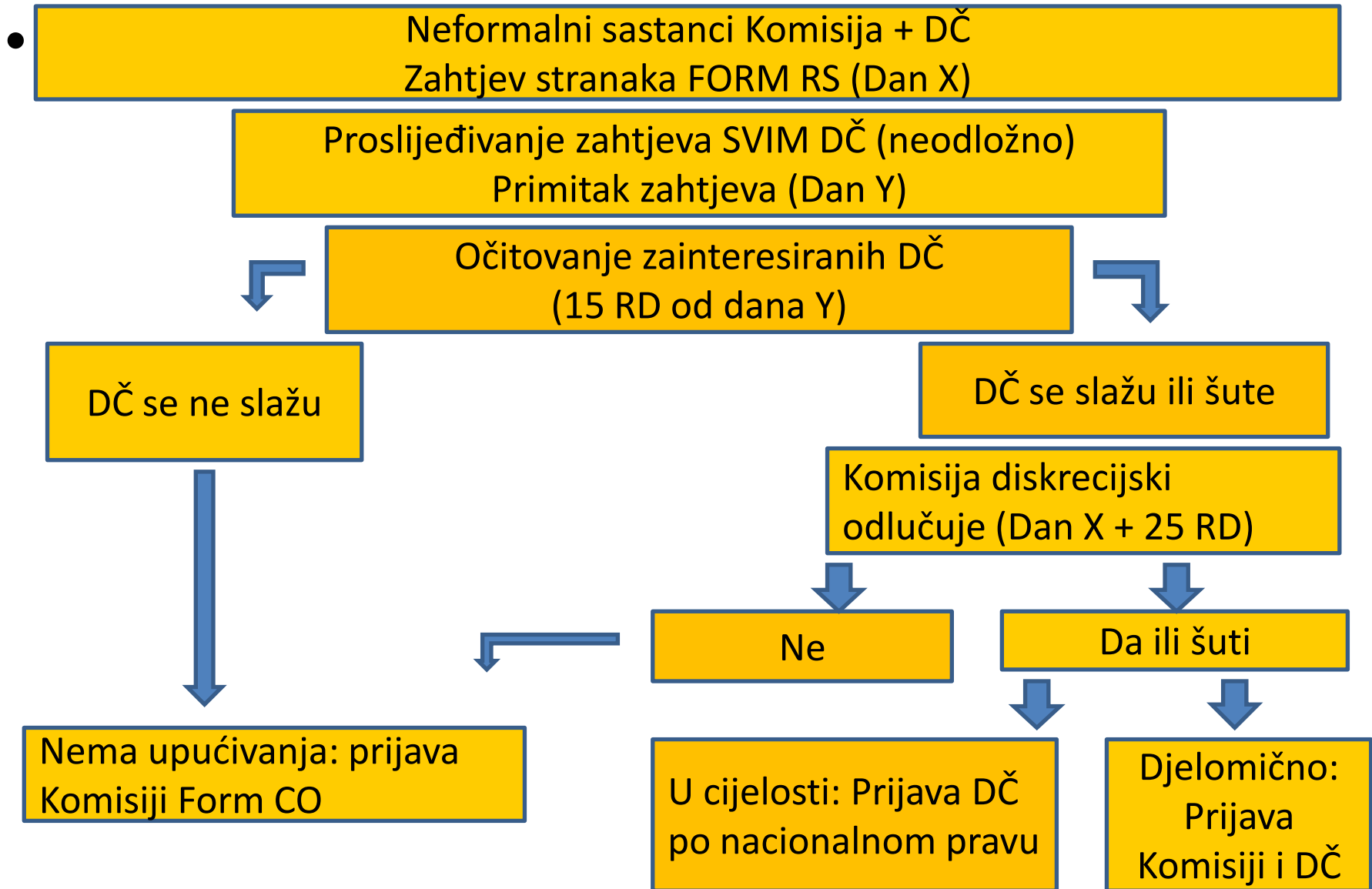
UREDBA 139/2004	KOMISIJA → DČ Koncentracija ima dimenziju Zajednice Veće koncentracije s lokaliziranim učinkom	DČ → KOMISIJA Koncentracije NEMA dimenziju Zajednice Manje koncentracije s prekograničnim učinkom
PRIJE PRIJAVE	Čl. 4 (4) sudionici koncentracije (Form RS)	Čl. 4 (5) sudionici koncentracije (Form RS)
NAKON PRIJAVE	Čl. 9. (njemačka klauzula) DČ na vlastitu inicijativu ili po pozivu Komisije	Čl. 22. (nizozemska klauzula) DČ na vlastitu inicijativu ili po pozivu Komisije

Upućivanje prije prijave

UREDBA 139/2004	KOMISIJA → DČ Čl. 4 (4)	DČ → KOMISIJA Čl.4 (5)
TEST	<p>Mogućnost značajnog utjecaja koncentracije na tržišno natjecanje (Ne dokazuje se negativan utjecaj)</p> <p>To tržište ima sva obilježja zasebnog tržišta (nacionalno ili uže tržište 1 ili više DČ).</p>	<p>Koncentracija ocijenjiva prema nacionalnim pravilima najmanje 3 DČ.</p> <p>(<i>prima facie</i> prekogranični učinak koncentracije)</p>

Postupak 4(4) Komisija → DČ

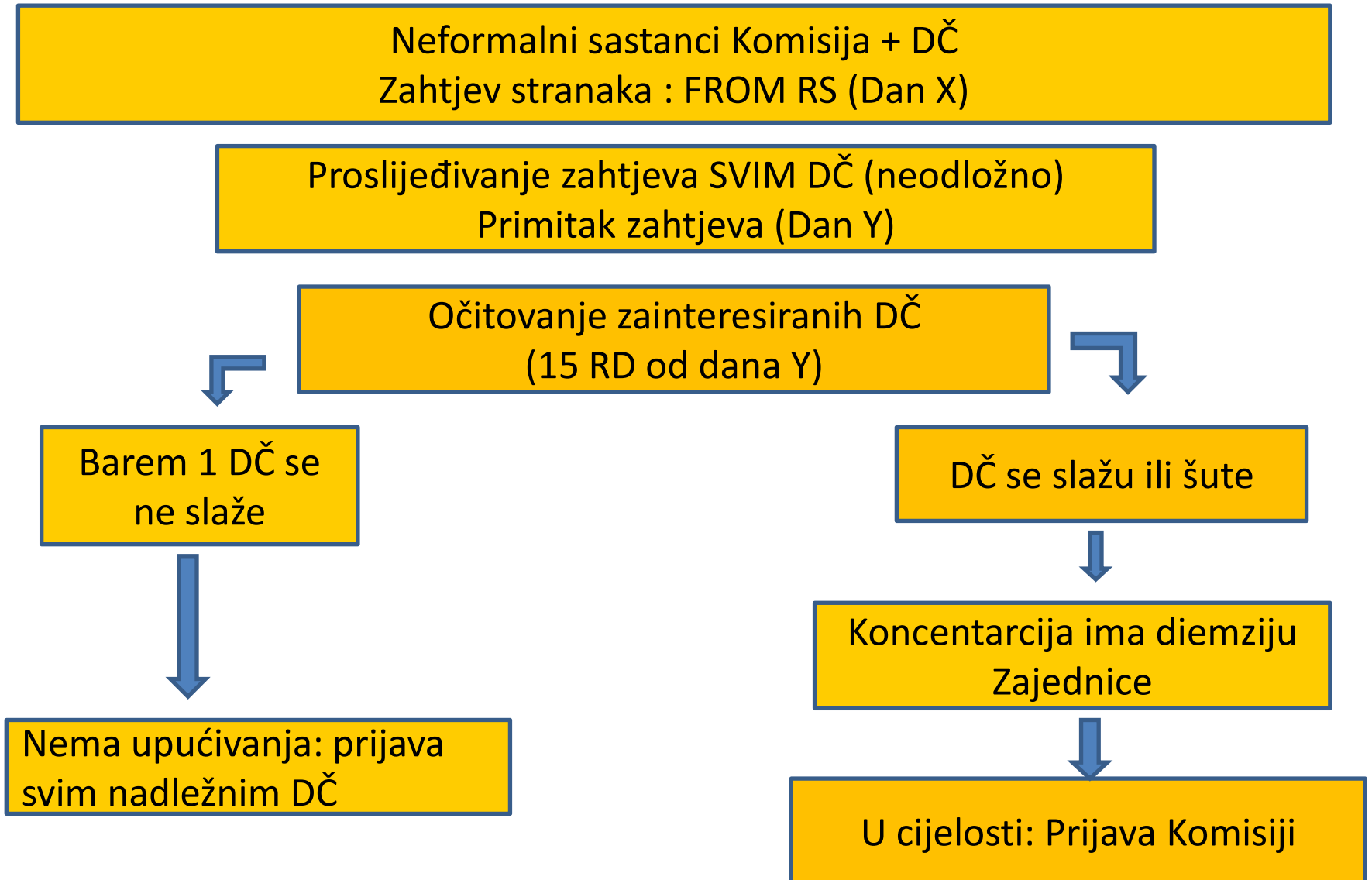
Zahtjev stranaka

Postupak 4(5) DČ → KOMISIJA

Zahtjev stranaka

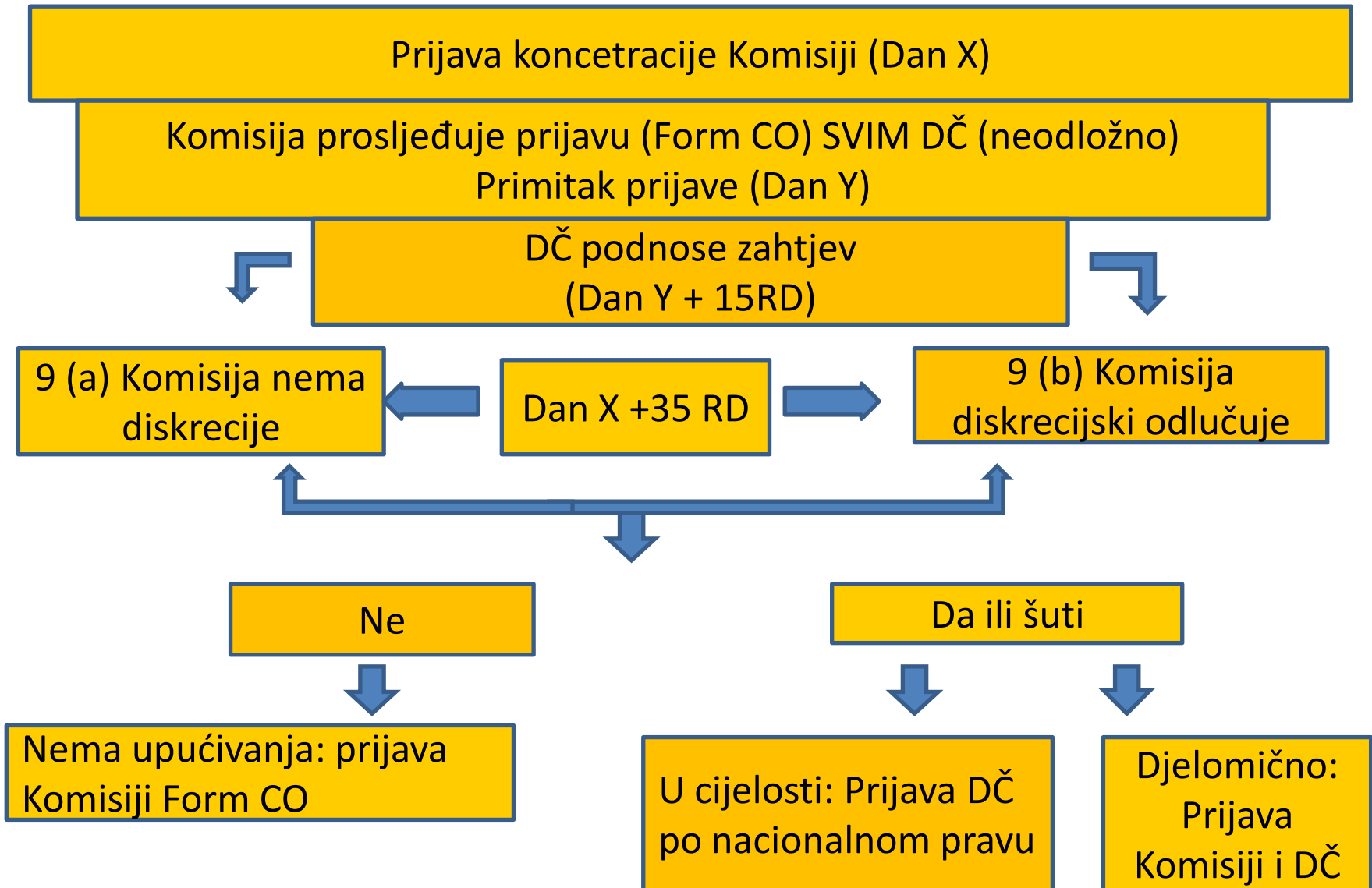

Upućivanje nakon prijave

UREDBA 139/2004	KOMISIJA → DČ Čl. 9.	DČ → KOMISIJA Čl.22
TEST	<p>9 (a) Koncentracija prijeti da će <u>značajno utjecati</u> na tržišno natjecanje na nekom od tržišta u toj državi i ima sva obilježja zasebnog tržišta</p> <p>9 (b) Koncentracija <u>utječe</u> na tržišno natjecanje na nekom od tržišta u toj državi koje ima sva obilježja zasebnog tržišta i koje tržište ne predstavlja značajni dio zajedničkog tržišta</p>	Koncentracije utječe na trgovinu između država članica i prijeti da će značajno utjecati na tržišno natjecanje onih DČ koje podnose zahtjev

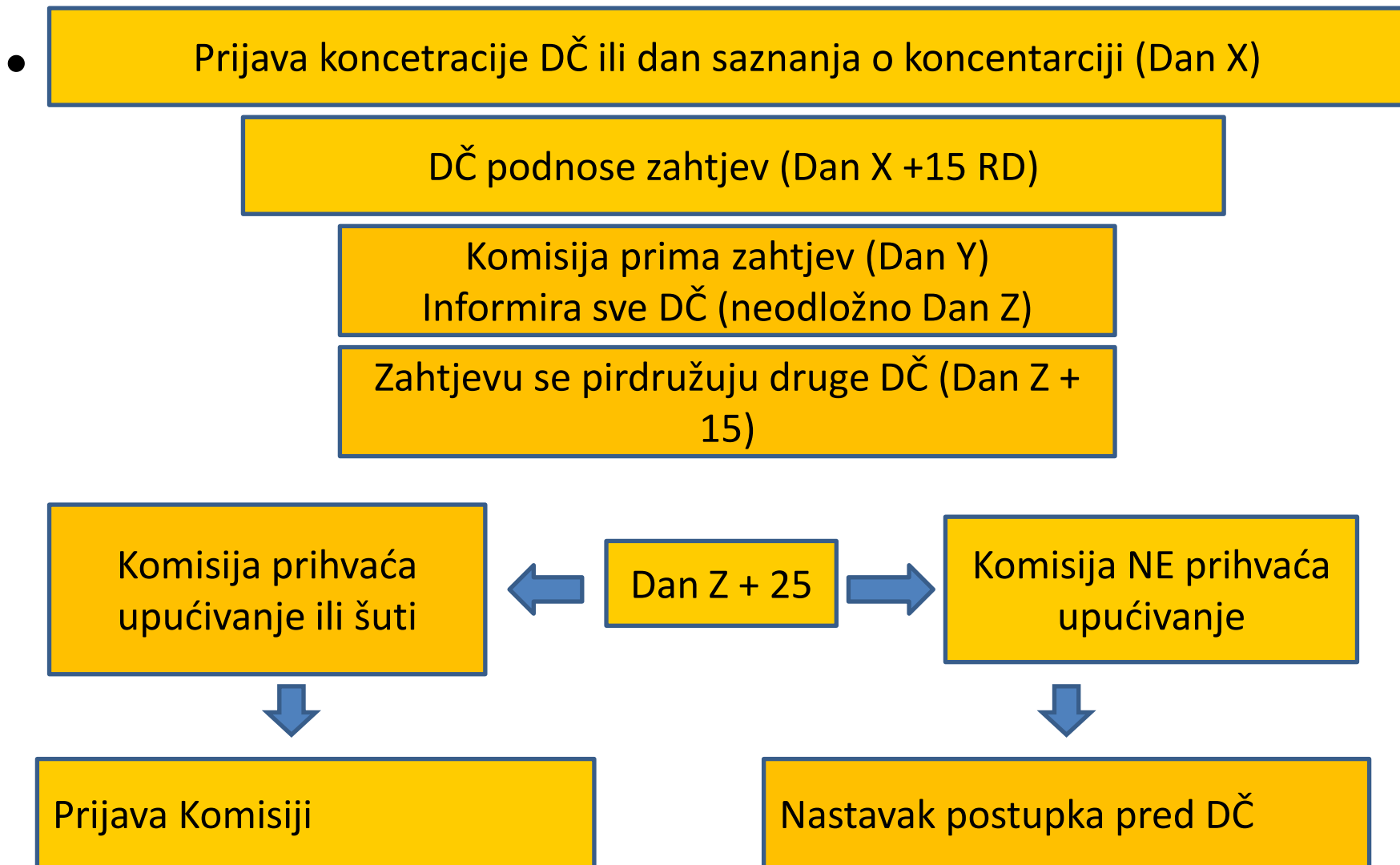
Čl.9. Komisija → DČ

Nakon prijave: Zahtjev DČ

Čl. 22. DČ → Komisija

Nakon prijave: Zahtjev DČ

Statistika

2004- travanj 2013	Ukupno zahtjeva	Upućeno U cijelosti	Djelomično upućeno	Odbijeno
Čl. 4. (4) Komisija →DČ	84	78	3	0
Čl. 4 (5) DČ →Komisija	255	244	-	6
Čl. 9. Komisija →DČ	43	17	12	3
Čl. 22. DČ→Komisija	22	19	-	4

Zaključak

- Sustav upućivanja čini podjelu nadležnosti bitno kompleksnijom
- Značajne promjene u pogledu nadležnosti punopravnim članstvom u EU
- Stranke u mogućem postupku trebale bi prije prijave koncentracije dobro proučiti sve kriterije upućivanja kako bi navedeni postupak, ukoliko je to predmetno, samoinicijativno pokrenule prije utrošenog vremena i nastalih troškova na prijavljivanje koncentracije